Rok 9. Warszawa, dnia 15 maja 1933 r. Nr. 9

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:	Redaktor WACŁAW GAJEWSKI	CENY OGŁOSZEŃ
Rocznie . . . . . zł. 32.— Półrocznie . . . . „ 16.— Kwartalnie . . . . „ 8.— Miesięcznie . . . . „ 3.— Cena Nr. pojedyńcz. . „ 1.40	REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Warszawa, ul. Ś-to Krzyska 13. Konto czekowe w P. K. O. Nr. 1520. Nakład i wydawnictwo „Samorządowego Instytutu Wydawniczego" Sp. z ogr. odp. w Warszawie, ul. Ś-to Krzyska Nr. 13 — Telef. 442-63.	Strona w tekście: 450 zł., 1/2 str. 225 zł., 1/4 str. 112,50 zł. Poza tekstem za stronę 300 zł., 1/2 str. 150 zł., 1/4 str. 75 zł. Dla instytucyj komunalnych i oszczędnościowych: bilanse i tabl. (dostarc. bezpośrednio do administracji) za str. 150 zł., 1/2 str. 75 zł., 1/4 37,50 zł.

ZARZĄD
Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności
w Warszawie

podaje do wiadomości, że w dniu 21 maja 1933 r. (niedziela) o godz. 10-ej rano w sali konferencyjnej Polskiego Banku Komunalnego, S. A. w Warszawie, Plac Napoleona Nr. 7, odbędzie się Zwyczajne Walne Zgromadzenie Delegatów Komunalnych Kas Oszczędności, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie Zgromadzenia przez Prezydjum Zarządu Związku (§ 12 statutu).
2. Wybór Prezydjum Zgromadzenia (Przewodniczącego, jego zastępcy i sekretarzy).
3. Referat adw. Dr. Władysława Kosieradzkiego p. t. „Ustawodawstwo wywołane skutkami kryzysu, a komunalne kasy oszczędności".
4. Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz rozpatrzenie bilansu i rachunku wpływów i wydatków za rok 1932.
5. Budżet na rok 1933.
6. Upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu.
7. Wybory 3-ch członków Zarządu i 1-go zastępcy.
8. Wybór Komisji Rewizyjnej.
9. Wykluczenie niektórych Kas z liczby członków Związku.
10. Wnioski, zgłoszone Zarządowi conajmniej przez 2-ch członków Związku do dnia 14 maja 1933 r.

Zwracając uwagę, że w myśl § 10 statutu dla prawomocności uchwał Walnego Zgromadzenia konieczna jest obecność przedstawicieli przynajmniej połowy członków, Zarząd Związku uprasza pp. Delegatów o niezawodne przybycie na Zgromadzenie.

W razie nieprzybycia delegatów połowy członków Związku odbędzie się Walne Zgromadzenie w drugim terminie tegoż dn. 21 maja 1933 r. o godz. 11 rano w tymże lokalu i z tymże porządkiem dziennym.

Drugie Zgromadzenie będzie ważne, a uchwały jego prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

Zgodnie z p. 2 § 7 statutu, uchwały Walnych Zgromadzeń, powzięte zgodnie ze statutem, są obowiązujące dla mniejszości, jak również dla nieobecnych członków.

W końcu zaznacza się, że każda Kasa, należąca do Związku, deleguje jednego przedstawiciela z prawem do jednego głosu, który to przedstawiciel obowiązany jest wylegitymować się posiadaniem upoważnienia, wystawionego przez Zarząd Kasy w sposób, przewidziany w statucie dla podpisywania zobowiązań Kasy. Dyrektorowie i Prezesi Zarządów, nie mający pełnomocnictw, wystawionych w sposób wyżej wskazany, mogą brać udział w Walnem Zgromadzeniu tylko z głosem doradczym.

Prezes Zarządu
(—) M. Szczepkowski.

SPRAWOZDANIE

Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie

za rok 1932

A. SPRAWOZDANIE OGÓLNE.

Konjunktura roku 1932 dla procesu kapitalizacji kształtowała się niepomyślnie. Już od połowy roku 1931, wzmagający się kryzys gospodarczy przeradza się w kryzys zaufania, zwłaszcza na odcinku walutowym i pieniężno - kredytowym. Załamanie się jednej z najsilniejszych walut, a mianowicie angielskiej, nerwowy ruch złota, ograniczenia dewizowe, konieczność ingerencji państwa w stosunki prywatno-prawne między dłużnikiem a wierzycielem, deficyty budżetowe państw, bankructwa najpoważniejszych instytucyj finansowych i t. p. zjawiska były przyczyną, że poważny zastęp ciułaczy wycofuje swe fundusze z obrotu gospodarczego. Najsilniej ucieczka wkładów zaznaczyła się w kasach niemieckich, które w ciągu dwunastu miesięcy: od czerwca 1931, do maja 1932 włącznie straciły blisko półtora miljarda Rm. oszczędności. W zmniejszonym nieco stopniu, odczuły ruch wkładów i inne kraje zachodniej i środkowej Europy, (Austrja, kraje skandynawskie po upadku trustu Kreugera) a nawet i Stany Zjednoczone A. P.

Silny ruch wkładów i związane z tem trudności dla niektórych kas oszczędności, skłoniły rządy państw, początkowo do niesienia pomocy finansowej, a w końcu do podjęcia daleko idących reform ustawodawstwa oszczędnościowego. Reformy te idą w dwóch kierunkach: usuwania instytucyj na niezdrowych zasadach opartych, które swą działalnością przynosiły tylko szkodę ruchowi oszczędnościowemu, oraz w kierunku gruntownej reorganizacji samych kas oszczędności. Reformę taką przeprowadziła Czechosłowacja (ustawa z dn. 21 kwietnia 1932 r. o naprawie systemu pieniężnego), Niemcy, które w roku ubiegłym przebudowały niemal we wszystkich krajach związkowych strukturę organizacyjną kas oszczędności, a ostatnio i Austrja. Budzącą się nieufność społeczeństwa starały się nadto Kasy przełamać przez żywą i z dużym nakładem (Niemcy, Stany Zjednoczone) prowadzoną propagandę.

Dzięki wspomnianym reformom ustawodawczym, jak i wysiłkom ze strony Kas oszczędności, sytuacja w końcu roku, aczkolwiek nadal poważna, nieco się uspokoiła, a wkłady powoli zaczęły znowu napływać. W związku z tem, nawet te Kasy, którym trudności roku zeszłego najbardziej dały się odczuć, w programie pracy na rok 1933 przewidują rozwinięcie operacyj kredytowych, zwłaszcza dla średnio zamożnej ludności, która nie mając pomocy ze strony kas oszczędności, znalazła się w dość kłopotliwej sytuacji.

Przechodząc zkolei na grunt polski, podkreślić należy, że niektóre przeszkody, na jakie natrafiała kapitalizacja w innych krajach, spotykamy i u nas. Wprawdzie załamanie się walut zagranicznych, podniosło autorytet naszego pieniądza, lecz zarazem zniechęciło część wkładców do oszczędzania, tem bardziej, że i u nas dawały się słyszeć w prasie codziennej głosy za inflacją walutową.

Mimo jednakże wspomniane trudności, Kasy nasze zdołały utrzymać stan posiadania, a nawet nieznacznie go powiększyć. Rozwój oszczędności na naszym terenie w porównaniu z latami ubiegłemi ilustruje poniższe zestawienie.

Wkłady na książeczki oszczędnościowe w Komunalnych Kasach Oszczędności województw Centralnych i Wschodnich według danych G. U. S. w tysiącach złotych.

Województwo	31 grudnia			31.I	28.II	31.III	30.IV	31.V	30.VI	31. VII	31.VIII	30.IX	31.X	30.XI	31. XII
	1929	1930	1931	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932	1932
M. st. Warszawa .	29.217	41.212	47.484	49.011	49.928	50.238	50.199	49.197	50.965	50.269	49.710	50.097	49.826	49.855	51.731
Warszawskie . . .	3.934	9.354	14.524	15.034	15.232	15.784	16.153	16.048	16.325	16.547	16.617	16.655	16.871	16.947	17.025
Łódzkie	1.297	2.249	4.694	4.835	4.985	5.204	5.287	5.406	5.395	5.395	5.112	5.220	5.308	5.535	5.808
Kieleckie.	4.603	7.740	10.777	10.790	10.859	10.924	11.024	9.877	9.726	9.795	9.757	9.771	9.783	9.861	10.469
Lubelskie	2.944	5.271	6.087	5.947	5.811	5.758	5.624	5.443	5.331	5.208	5.199	5.130	5.100	5.086	5.159
Białostockie . . .	2.189	3.169	3.817	3.902	3.860	3.824	3.816	3.807	3.731	3.626	3.652	3 620	3.521	3.514	3.609
Nowogródzkie . .	507	796	779	805	783	861	875	840	819	825	793	807	790	778	762
Wileńskie	1.195	3.631	4.876	5.051	5.152	5.050	5.002	5.098	4.807	4.910	4.786	4.791	4.902	4.917	5.172
Poleskie	670	888	1.049	1.032	997	891	868	875	849	837	826	785	760	746	736
Wołyńskie	909	1.106	1.326	1.405	1.446	1.418	1 387	1.397	1.428	1.406	1.419	1.462	1.442	1.448	1.498
	47.465	75.416	95.413	97.812	99.053	99.952	100.235	97.988	99.376	98.818	97.871	98.338	98.303	98.687	101.969

Jak z powyższego zestawienia widać, ruch wkładów we wszystkich zrzeszonych w n/Związku kasach oszczędności w ciągu pierwszych czterech miesięcy roku 1932 wykazuje tendencję zwyżkową. Miesiące letnie (maj — sierpień) są deficytowe; wprawdzie miesiąc czerwiec przynosi nadwyżkę w wysokości 1.388 tys. zł., lecz nadwyżka ta powstała dzięki dopisaniu półrocznych odsetek.

Spadek ten wywołany jest po części przyczynami sezonowemi, po części zaś wahaniem się kursu dolara oraz chwilowem ograniczeniem obiegu dolara w Polsce (częściowe zawieszenie notowań dolara na giełdzie). W miesiącach wrzesień — listopad stan wkładów utrzymuje się na jednym mniej więcej poziomie, a wzrasta dopiero w miesiącu grudniu, częściowo również na skutek kapitalizacji procentów. Ogółem w ciągu roku sprawozdawczego stan wkładów w porównaniu z r. poprzednim wzrósł o zł. 6.556 tys. t. j. o 6,87%, przyczem roczny wzrost lub ubytek oszczędności w kasach poszczególnych województw przedstawia się, jak następuje:

Województwo	Przyrost		Ubytek	
	bezwzględny	procentowy	bezwzględny	procentowy
M. st. Warszawa .	4.247	8,94		
Warszawskie. . .	2.501	17,22		
Łódzkie	1.114	23,73		
Kieleckie			308	2,86
Lubelskie			928	15,24
Białostockie . . .			208	5,45
Nowogródzkie . .			17	2,18
Wileńskie	296	6,05		
Poleskie.			313	29,84
Wołyńskie . . .	172	12.97		
	8.330		1.774	

Największy wzrost w cyfrach bezwzględnych wykazuje Kasa m. st. Warszawy, w stosunku zaś procentowym najwięcej wzrosły wkłady w kasach województwa Łódzkiego, a następnie Warszawskiego. Największy natomiast ubytek wykazują kasy woj. Lubelskiego i Poleskiego.

Dodać należy, że kasy miejskie w porównaniu z kasami powiatowemi, znajdują się w lepszej sytuacji. Z jednej strony mają zwarty teren działalności, łatwiejszy dla propagandy, z drugiej zaś — pracują z ludnością, która nie została w tym stopniu, co rolnicza, dotknięta klęską kryzysu. Pozatem, do klienteli kas miejskich nie mają zastosowania dekrety ulgowe wydane dla rolnictwa. Z tych też względów wzrost oszczędności w kasach miejskich odbywa się w szybszem tempie, jak to wykazuje następująca tabelka (w tysiącach złotych):

Stan w dn. 31 grudnia	Kasy miejskie	Kasy powiat.	Razem
1931 r.	54.887	40.526	95.413
1932 r.	60.271	41.698	101.969
Przyrost roczny bezwzględny .	5.384	1.172	6.556
Przyrost roczny procentowy . .	9,81%	2,89%	6,87%

Mówiąc o rozwoju oszczędności na naszym terenie, wypada wspomnieć w jakim stopniu partycypują nasze kasy w ruchu oszczędnościowym reprezentowanym przez wszystkie kasy komunalne, działające na obszarze całej Polski. Zaznaczyć przytem wypada, że o ile kasy w innych dzielnicach po większej części są instytucjami posiadającemi długoletnią tradycję i doświadczenia, oraz zdobyte w ciągu całego szeregu lat zaufanie i przywiązanie ludności, o tyle nasze kasy, są placówkami niejednokrotnie jeszcze w stadjum organizacji, które już u progu swej działalności musiały zetknąć się z licznemi poważnemi trudnościami, w związku z niepomyślną konjunkturą gospodarczą. Mimo to, wyniki osiągnięte przez nasze kasy, w porównaniu z wynikami wszystkich k. k. o. świadczą, że proces kapitalizacji na naszym terenie postępuje szybciej. Stwierdza to przytoczone poniżej zestawienie (w tys. zł.):

Stan wkładów w K. K. O.	31 grudnia			
	1929	1930	1931	1932
wszystkich	400.795	488.653	521.519	542.164
zrzeszonych w naszym Związku . .	47.465	75.416	95.413	101.969
Stosunek %-wy wkładów w kasach zrzeszonych w n/Związku do ogółu wkładów we wszystkich K K.O.	11,84%	15,44%	18,29%	18,81%

Obok wkładów oszczędnościowych sensu stricto, pochodzących od osób i firm prywatnych, kasy posiadają jeszcze inne wkłady, a mianowicie lokaty na książeczki oszczędnościowe instytucyj prawno - publicznych, a zwłaszcza instytucyj ubezpieczeń społecznych, oraz wkłady na rachunkach czekowych i bieżących miejscowego kupiectwa i sfer przemysłowych. Stan tych wkładów na ultimo roku 1932 w porównaniu z latami poprzedniemi przedstawia się, jak następuje: (dane G. U. S. w tys. zł.).

	31 grudnia			
	1929	1930	1931	1932
Lokaty instytucyj prawno-publicznych. .	5.338	7.464	5.664	4.882
Rachunki czekowe i bieżące	17.523	16.890	13.184	12.664
	22.861	24.354	18.848	17.546

Z powyższego widać, że zarówno lokaty instytucyj prawno - publicznych, jak i wkłady na rachunkach czekowych wykazują stały ubytek. Spadek pierwszych należy tłomaczyć wycofywaniem funduszów ulokowanych w kasach przez zakłady ubezpieczeń społecznych, głównie w związku z wypłatą świadczeń, ubytek drugich natomiast ma źródło w ciasnocie gotówkowej i trudnościach, jakie przeżywa obecnie kupiectwo i średnie warsztaty przemysłowe.

Wkłady oszczędnościowe łącznie z innemi wkładami — to najpoważniejsza pozycja strony passywnej bilansów kas oszczędności i zarazem najgłówniej-

sze źródło kapitałów obrotowych. Dalszem źródłem funduszów obrotowych były: a) kapitały własne, b) redyskonto i c) kredyty uzyskane w instytucjach finansowych.

Kapitały własne (zakładowe i rezerwowe) w porównaniu z rokiem ubiegłym, wzrosły na skutek przelania zeszłorocznych zysków na fundusz rezerwowy o sumę 283 tys. zł. do cyfry 12.814 tys. zł. co stanowi 8,5% wszystkich kapitałów obcych ulokowanych w kasach łącznie z redyskontem. Wątpliwem jest czy stosunek ten w r. bież. ulegnie poprawie, gdyż jak wynika z nadsyłanych nam bilansów netto za r. 1932, kasy zamykają rok operacyjny nieznacznemi zyskami, a często stratami, które z konieczności wpłyną na zmniejszenie funduszów własnych.

Pozostałe środki obrotowe, a mianowicie redyskonto i kredyty uzyskane wynoszą: (dane według bilansów brutto w tys. zł.).

Województwo	31 grudnia			
	redyskonto		kredyty uzyskane	
	1931	1932	1931	1932
M. st. Warszawa	—	—	—	—
Warszawskie	2.214	2.218	2.295	1.628
Łódzkie	929	801	1.225	676
Kieleckie	2.239	1.914	3.727	2.641
Lubelskie	1.823	1.613	4.466	4.010
Białostockie	1.820	1.476	1.977	2.019
Nowogródzkie	581	412	2.808	2.711
Wileńskie	277	235	2.801	2.589
Poleskie	618	624	1.625	1.649
Wołyńskie	747	817	2,738	2.520
	11.248	10.110	23.662	20.443

Z redyskonta Kasy korzystają w Banku Polskim, Banku Gospodarstwa Krajowego, oraz Polskim Banku Komunalnym, natomiast pomoc Państwowego Banku Rolnego przejawiała się niemal wyłącznie w udzielaniu kredytów bezpośrednich, bądź gotówkowych (kredyty obrotowe na cele ogólne), bądź w towarach (kredyty celowe).

W roku sprawozdawczym pozycja kredytów uzyskanych wydatnie zmalała (o 3.219 tys. zł.); nieznaczny wzrost zaznaczył się tylko w niektórych kasach województw kresowych, a to dzięki t. zw. kredytom klęskowym na pomoc głodującej ludności.

Spadek zarówno redyskonta, jak i kredytów należy uważać za objaw dla kas nader dodatni; fakt ten świadczy, że kasy z jednej strony usiłują sobie zapewnić rezerwy w postaci niewykorzystanego kredytu redyskontowego, a z drugiej strony, że pomału zdążają na właściwą drogę, wytkniętą ustawą, a mianowicie, oparcia swej działalności na kapitałach własnych i wkładkowych. Niezależne atoli od kas trudności, nasuwające się przy upłynnieniu aktywów, opóźniają ten zdrowy i ze wszech miar pożądany proces. Liczyć się w każdym razie należy, że w przyszłości pozycje te będą stopniowo zanikać; Kasy bowiem stoją na stanowisku, że celem ich jest odbudowa kapitału narodowego w drodze gromadzenia oszczędności, a nie szukanie wielkich kredytów bankowych, które, jak to smutne doświadczenie wykazuje, przyczyniły im wiele kłopotów i strat.

Ruch wkładów oszczędnościowych, zmniejszanie się zdolności płatniczej ludności, wreszcie ustawodawstwo wywołane niepomyślną konjunkturą gospodarczą, skłoniły Kasy do zastosowania restrykcyj kredytowych. Dzięki temu stan kredytów udzielonych w porównaniu z r. poprzednim zmalał o zł. 2.913 tys. zł. z 112.499 tys. zł. do sumy zł. 109.586 tys. zł., natomiast rezerwy gotówkowe (gotówka w kasie i na rachunkach w instytucjach finansowych) wzrosły o 2.465 tys. zł. do sumy 17.880 tys. zł. co stanowi 15,13% zobowiązań kas z tytułu wszelkich wkładów (na książeczki oszczędnościowe i na r-kach czekowych i bieżących). Rezerwa ta zwiększa się ponadto o sumę niewykorzystanego redyskonta.

Ujemnym objawem jest wzrost weksli protestowanych prawie o 100% w porównaniu ze stanem roku 1931. W związku z tem wyłania się postulat zniesienia ograniczeń egzekucyjnych w odniesieniu do K. K. O. i nadania im takich uprawnień, jakie otrzymały ostatnio w tym względzie Banki Państwowe oraz instytucje kredytu długoterminowego.

Zadłużenie w K. K. O. związków poręczających, i innych związków komunalnych, ich przedsiębiorstw oraz zakładów wzrosło w ciągu roku sprawozdawczego o zł. 545 tys. do sumy 20.056 tys. zł. co stanowi 19,61% wkładów oszczędnościowych. Pozycja ta, jak wiadomo, trudną jest do upłynnienia.

B. SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU.

I. Skład Zarządu, posiedzenia, plan pracy.

Poza dokonaniem przez ostatnie Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. uzupełniającego wyboru trzech członków Zarządu, skład Zarządu w roku sprawozdawczym uległ zmianie z powodu śmierci ś. p. Mieczysława Lisowskiego, zmarłego w dn. 11 marca 1932 r. na miejsce którego wszedł dotychczasowy zastępca p. C. J. Modzelewski.

Do Prezydjum Zarządu zostali ponownie wybrani p. M. Szczepkowski — jako Prezes, oraz p. J. S. Roziecki — jako Viceprezes Zarządu.

Zarząd w roku sprawozdawczym odbył 7 posiedzeń, na których załatwiał wszelkie sprawy podlegające z mocy statutu jego kompetencji. Specjalne zainteresowanie Zarząd poświęcał sprawom polityki kredytowej i wkładowej.

Pozatem na prawach Zarządu działała Komisja do spraw rewizji k. k. o. W skład Komisji wchodzi czterech członków Zarządu, w tem Prezes i Viceprezes. Nadto na posiedzenia są zapraszani przedstawiciele Ministerstw: Spraw Wewnętrznych i Skarbu, oraz delegaci Banków Państwowych i Polskiego Banku Komunalnego. Komisja w roku sprawozdawczym odbyła 15 posiedzeń (w r. 1931 posiedzeń Komisji było 13), na których rozpatrzono wyniki dokonanych w międzyczasie rewizyj. Uchwały Komisji przesyłane były przez Biuro Związku przewodniczącym Rad K. K. O., odpisy zaś do P.P. Wojewodów, a niekiedy oprócz tego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W pracy swej Zarząd kierował się wytycznemi ustalonemi przez ostatnie Walne Zgromadzenie De-

legatów K. K. O. Warunki zaś pracy, w miarę pogłębiania się kłopotów Kas, wywołanych przedewszystkiem skutkami obecnej sytuacji gospodarczej kraju, stawały się coraz trudniejsze.

II. Liczba członków.

Liczba Kas będących członkami naszego Związku, z końcem 1931 r. wynosiła 134. Z dniem 1 stycznia 1932 r. wystąpiło ze Związku 6 Kas Wołyńskich, a mianowicie K. K. O. pow.: Dubieńskiego, Horochowskiego, Krzemienieckiego, Lubomelskiego, Równieńskiego i Włodzimierskiego. Nadto, na skutek uchwały ostatniego Walnego Zgromadzenia zostały wykluczone z pośród członków Związku: K. K. O. m. Ołyki, oraz K. K. O. m. Równego. Pozatem wobec zniesienia powiatów, przeszły w stan likwidacji K. K. O. w Kolnie, oraz K. K. O. pow. Konstantynowskiego w Janowie Podlaskim. Likwidację pierwszej prowadzi K. K. O. pow. Łomżyńskiego, likwidację zaś drugiej — K. K. O. pow. Bialskiego w Białej Podlaskiej. Przeszły również w stan likwidacji z końcem 1932 r. dwie Kasy miejskie, a mianowicie: m. Sochaczewa i m. Łowicza (tej ostatniej majątek przejęła K. K. O. pow. Łowickiego).

Przystąpiły natomiast na członków Związku trzy Kasy, a mianowicie: K. K. O. m. Buska (Kieleckie), K. K. O. pow. Lipnowskiego, oraz uruchomiona w czerwcu 1932 r. K. K. O. pow. Sochaczewskiego, która prowadzi sprawy likwidacji K. K. O. m. Sochaczewa. W ten sposób z końcem roku sprawozdawczego do Związku należało 125 Kas, w czem 15 miejskich i 2 zorganizowane przez związki międzykomunalne.

Jeżeli chodzi o wspomniane Kasy Wołyńskie, to Kasy te, mimo, że wystąpiły z naszego Związku, pozostają z nami w kontakcie i sądzimy, że i nadal kontakt ten zostanie utrzymany, tem bardziej, że ze Związkiem Wołyńskim Komunalnych i Spółdzielczych Insytucyj Kredytowych i Gospodarczych z siedzibą w Łucku, do którego należą pomienione Kasy ostatnio nawiązaliśmy ściślejsze porozumienie, na skutek którego, rewidenci n/ Związku mają dokonać rewizji w tych Kasach.

III. Statut Związku.

Z uwagi na to, że nowa ustawa o stowarzyszeniach (Dz. Ust. R. P. Nr. 94 poz. 808 z 1932 r.) weszła w życie z dniem 1 stycznia 1933 r., przeto dopiero w końcu roku sprawozdawczego Zarząd n/Związku zwrócił się do Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z prośbą o:

1) zgłoszenie na Radę Ministrów wniosku o uznanie naszego Związku za stowarzyszenie wyższej użyteczności (art. 46 — 56 dekretu o stowarzyszeniach);

2) zwolnienie naszego Związku od wszelkich podatków i opłat od czynności z przewidzianej statutem działalności, a zwłaszcza od podatku dochodowego, obrotowego, od zapisów i darowizn, oraz opłat stemplowych od wystawianych przez Związek rachunków komunalnym kasom oszczędności, jakoteż od podań wnoszonych do Władz i Urzędów;

3) nadanie nam statutu według projektu ustalonego przez ostatnie Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O., przy ewentualnem wprowadzeniu poprawek, jakie Pan Minister uzna za wskazane.

Wprawdzie prośba nasza dotychczas nie została ostatecznie załatwiona, jednakże, o ile nam wiadomo, wniosek nasz traktowany jest przychylnie i liczymy, że jeszcze w tym roku uzyskamy wspomniane uprawnienia.

IV. Nowelizacja prawa o K. K. O.

Rozpoczęte w roku 1931 prace nad nowelizacją ustawodawstwa oszczędnościowego posunęły się naprzód o tyle, że już w miesiącu czerwcu został przez Radę Związku Związków K. K. O. sformułowany ostateczny projekt noweli, z uwzględnieniem postulatów, jakie wysunęła pięcioletnia praktyka nasza i doświadczenie państw Europy Zachodniej. W pracach prowadzonych w Związku Związków K. K. O. nad nowelizacją ustawodawstwa, brali żywy udział również członkowie Zarządu naszego Związku. Niezależnie od tego, Zarząd poświęcił jedno posiedzenie specjalnie sprawom nowelizacji. Na posiedzeniu tem Zarząd zgłosił szereg poprawek do ustalonego przez Radę Związku Związków projektu. Treść tych poprawek podaliśmy do wiadomości w Nr. 15 — 16 „Oszczędności“ z r. 1932.

V. Współpraca z Władzami i Bankami Państwowemi.

Od chwili powstania Związek nasz starał się zawsze postępować w ścisłem porozumieniu z Władzami Nadzorczemi (Ministerstwami: Spraw Wewnętrznych i Skarbu, oraz Województwami). Zdawaliśmy sobie bowiem dobrze sprawę, że trud nasz o tyle wyda pożądane rezultaty, o ile korelatem autorytetu moralnego Związku będą sankcje materjalne, jakiemi Władze Nadzorcze rozporządzają. To też staraliśmy się z Władzami Państwowemi w ścisłym pozostawać kontakcie. Znajdowało to swój wyraz w stałem zapraszaniu przedstawicieli Ministerstw na posiedzenia Komisji n/Zarządu do spraw rewizji, współdziałania delegatów Urzędów Wojewódzkich przy przeprowadzaniu przez naszych rewidentów lustracyj w K. K. O., informowaniu Władz Nadzorczych o ważniejszych zaleceniach wystosowanych pod adresem Kas Oszczędności, wydawaniu na żądanie opinji, uzgadnianiu poglądów i interpretacji przepisów prawa oraz statutu i t. p. Z uwagi na to, że, jak stwierdzają przeprowadzane przez nas rewizje, ścisła współpraca Związku z Władzami Nadzorczemi w dziedzinie nadzoru i instruowania kas, daje pod każdym względem dobre rezultaty, zwróciliśmy się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą, by Władze Nadzorcze zechciały wzajemnie informować nas o wydawanych przez siebie Kasom zarządzeniach.

Udzielanie opinij, oraz informacyj o stanie kas oszczędności jest dla nas obecnie o tyle ułatwione, że w roku sprawozdawczym zdołaliśmy zorganizować w n/Biurze referat statystyczny, który coraz lepiej się rozwija. Przeszkodą jednakże poważną w tym względzie jest nieodpowiedni układ bilansu, to też staraliśmy się go przerobić i do powyższego celu dostosować. Praca jednakże nad tą, zdawałoby się tak drobną rzeczą, wobec zamierzonej nowelizacji usta-

wodawstwa oszczędnościowego ulega uzasadnionej zwłoce.

Jedną z najważniejszych spraw w okresie sprawozdawczym, była prowadzona przez Ministerstwo Skarbu akcja zmierzająca do obniżki stopy procentowej, zarówno płaconej, jak i pobieranej. Sprawa ta była przedmiotem głębokich rozważań n/Zarządu oraz Rady Związku Związków K. K. O., jak i kilku konferencyj w Ministerstwie Skarbu, w których łącznie z przedstawicielami pozostałych Związków, brali udział i członkowie Zarządu n/Związku.

Kasy nasze po większej części obniżyły stopę procentową dwukrotnie: na wiosnę i w końcu roku ubiegłego, w związku z rozporządzeniem Ministra Skarbu i Sprawiedliwości z dnia 7 listopada 1932 r. (Dz. Ust. R. P. Nr. 98) w sprawie obniżki najwyższych korzyści majątkowych pobieranych przez przedsiębiorstwa trudniące się czynnościami bankowemi. Zastosowana przez Kasy w ciągu roku sprawozdawczego obniżka stopy procentowej od wkładów wynosi od 2 do 3%. O ile na początku roku Kasy od wkładów płaciły od 7 do 9%, a nierzadko i do 10%, to z końcem roku 1932 płaciły od wkładów a vista — 5 — 6%, a od wkładów za wypowiedzeniem do 7, a w kasach mniejszych do 8% w zależności od terminu wymówienia. Proporcjonalnie obniżone zostały również odsetki od wkładów na rachunkach czekowych.

Ponieważ wysoka stopa procentowa wywiera wpływ na podrożenie życia wogóle, zasadniczo obniżeniu jej do norm gospodarczo usprawiedliwionych nie byliśmy przeciwni. Uważaliśmy jednak, że w akcji tej należy zachować jak najdalej idącą ostrożność, aby nie narażać interesów Kas i ich wkładców. Uważaliśmy pozatem za konieczne równomierne obniżenie oprocentowania w innych instytucjach finansowych, a przedewszystkiem w P. K. O., oraz zapewnienie Kasom odpowiedniej marży zysku, aby nie zachodziła potrzeba przerzucania ewentualnie poniesionych przez nie strat na ogół ludności związku poręczającego w formie nowych obciążeń podatkowych. I wreszcie podkreślaliśmy, że akcja ta nie może być traktowana schematycznie, lecz należy przytem uwzględnić warunki, w jakich poszczególne kasy pracują. Pozatem należy kasom zapewnić minimum płynności na zrealizowanie ewentualnie wzmożonych żądań wkładców.

W zakresie polityki finansowej K. K. O., na życzenie Ministerstwa Skarbu, celem zwalczania niezdrowej spekulacji, zaleciliśmy Kasom wprowadzenie ograniczeń w obrocie dewizami i walutami zagranicznemi, na wzór ograniczeń, jakie wprowadził Związek Banków. Uznaliśmy również za nader pożądane unikanie wkładów w walutach obcych i w tym kierunku wydawaliśmy naszym Kasom odpowiednie zelecenia.

Sprawa ujednostajnienia działalności rewizyjnej i w roku sprawozdawczym była również aktualna. Jak wiadomo Bank Gospodarstwa Krajowego, na skutek zawartego swego czasu porozumienia, obecnie rewizyj bezpośrednio nie przeprowadza, poprzestając zasadniczo na informacjach, zawartych w naszych protokułach, których odpisy stale mu przedkładamy. Zaniechanie zaś przez Państwowy Bank Rolny dokonywania rewizyj, z uwagi na znaczne kapitały ulokowane w K. K. O. natrafia jeszcze na pewne trudności; nie jest jednak rzeczą wykluczoną, że P. B. R. niebawem będzie opierać swe decyzje na opinjach i materjale dostarczonym przez n/Związek.

VI. Współpraca z pozostałemi Związkami K. K. O.

Z pozostałemi Związkami Komunalnych Kas Oszczędności Zarząd nasz współpracował przedewszystkiem na terenie Związku Związków K. K. O., do którego, jako stali reprezentanci n/Związku zostali delegowani pp.: J. Zdanowski i M. Szczepkowski oraz jako zastępcy pp. E. Dunin-Markiewicz i J. Rożkowski. Głównym przedmiotem wspólnych zainteresowań i wspólnej pracy, była przedewszystkiem nowelizacja ustawodawstwa o k. k. o., oraz polityka kredytowa i wkładowa w kasach oszczędności w związku z ustawodawstwem gospodarczem ostatniej doby. Wyrazem solidarności Związków jest zapoczątkowana w roku sprawozdawczym wymiana okólników, oraz wysunięty ostatnio projekt wymiany pracowników.

Za pośrednictwem Związku Związków K. K. O. weszliśmy w ścisły kontakt z ruchem oszczędnościowym pokrewnych krajów słowiańskich, a mianowicie Czechosłowacji i Jugosławji, przytem luźna dotychczas współpraca została ujęta w ramy organizacyjne, co znajduje wyraz w statucie uchwalonym na zjeździe przedstawicieli słowiańskich kas oszczędności, odbytym w dn. 17 — 19 czerwca 1933 r. w Gdyni. W zjeździe tym wzięli udział również przedstawiciele naszego Związku.

Celem ściślejszego zespolenia naszego Związku ze Związkiem Związków K. K. O. Zarząd nasz wystąpił ostatnio z projektem przekształcenia czasopisma „Oszczędność" w tym kierunku, aby była ona organem zarówno naszego Związku, jak też i Związku Związków K. K. O.

VII. Udoskonalenie organizacji K. K. O.

Z uwagi na liczne trudności, na jakie w wykonywaniu swych zadań natrafiają istniejące Kasy oszczędności, Związek nasz przeciwstawiał się tendencjom do zakładania nowych placówek, popierał natomiast zamierzenia w kierunku łączenia kas na jednym terenie działających. W kilku wypadkach, na życzenie Władz Nadzorczych, kierownik Biura Związku uczestniczył w posiedzeniach Rad K. K. O. rozpatrujących sprawy związane z likwidacją, względnie fuzją K. K. O.

W działalności swej Związek zwracał baczną uwagę na sprawy personalne. Zdawaliśmy sobie sprawę, że ustawa, choćby najbardziej doskonała, wyda o tyle dodatnie rezultaty, o ile znajdą się odpowiedni ludzie, którzy tę ustawę, zgodnie z jej duchem wykonywać będą. To też Zarząd nasz podzielił postulat Rady Związku Związków K. K. O., by stanowiska kierownicze w K. K. O. były zasadniczo obsadzane w drodze konkursu z pośród kandydatów, kwalifikacje których zostaną sprawdzone przez n/Związek. Wielkie usługi w tym względzie oddał nam okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 26 listopada 1931 r. Nr. S. G. — 1381/ zalecający do użytku K. K. O. wzorowy regulamin służbowy w opracowa-

niu p. Dyr. J. S. Roziecklego, paragraf 3 którego przewiduje właśnie podobną procedurę i określa minimalne kwalifikacje kandydatów. Regulamin ten w większości zrzeszonych w n/Związku Kas znalazł zastosowanie z nieznacznemi poprawkami, uzgodnionemi z naszemi poglądami.

Wspomniana procedura obsadzania stanowisk kierowniczych, daje dodatnie rezultaty; zamyka ona drogę do kas ludziom do kierowania tego rodzaju instytucjami nieprzygotowanym, oraz tym, którzy na innych placówkach zostali zdyskwalifikowani. Związek nasz niejednokrotnie również współdziałał w obsadzaniu innych stanowisk urzędniczych w K. K. O., a zwłaszcza buchalterów odpowiedzialnych.

Niektóre Kasy, dążąc do obniżenia kosztów administracyjnych, wypowiadały wszystkim swym funkcjonarjuszom pracę, celem zaangażowania ich na odmiennych warunkach. Zarząd Związku, uważając że tego rodzaju postępowanie zniechęca personel do pracy i wprowadza dezorganizację, wypowiadał się przeciwko takiej metodzie. Co się zaś tyczy wysokości i zasad wynagrodzenia pracowników K. K. O. Zarząd nosi się z zamiarem opracowania w tym względzie projektu odpowiednich norm, dostosowanych do możliwości K. K. O. i celu któremu one służą.

W zakresie udoskonalenia organizacji K. K. O. niezwykle pożyteczną okazała się książka p. J. S. Rozieckiego, zawierająca podstawowe wiadomości z dziedziny organizacji oszczędności i drobnego kredytu. Uzupełnieniem jej ma być druga część, zawierająca instrukcję manipulacyjną. Praca nad tą drugą częścią jest w toku, jednakże, wobec daleko posuniętych prac nad nowelizacją ustawy o K. K. O., których sfinalizowania spodziewamy się w najbliższym czasie, z wydaniem jej musimy się wstrzymać, tem bardziej, że ostatnie ustawodawstwo dostarczyło wiele materjału, który w pomienionym Podręczniku należałoby omówić.

VIII. Działalność instrukcyjna.

Żywa działalność instrukcyjna Związku przejawiała się w następujących formach: a) w toku przeprowadzanych rewizyj b) w konferencjach członków organów i pracowników Kas w Biurze Związku, c) w formie korespondencji, oraz d) na łamach czasopisma „Oszczędność".

Wzorem lat ubiegłych zarówno członkowie organów zrzeszonych kas oszczędności, jak i ich pracownicy, licznie odwiedzali Biuro Związku, gdzie w konferencjach z Kierownikiem Biura, czy rewidentami, lub też z sekretarzem, otrzymywali porady i wskazówki co do dalszego postępowania. Tematem konferencyj były sprawy, które w drodze korespondencyjnej byłoby trudno omówić. Z zadowoleniem notujemy fakt odwiedzania n/Biura również przez przedstawicieli Władz Nadzorczych, oraz związków za kasy poręczających.

W 15 wypadkach kierownik Biura na życzenie Władz Nadzorczych, względnie organów związków poręczających, czy też organów K. K. O. udawał się osobiście na teren K. K. O. celem udzielenia na miejscu opinji w ważniejszych sprawach, zwłaszcza w zakresie organizacji pracy, biurowości, księgowości it.p.

W roku sprawozdawczym Biuro otrzymało 3.573 (w roku poprzednim 3.173) listów, wysłało natomiast 14 okólników, oraz 2.442 listy (1.961 w r. poprzednim). Ilość wysłanej korespondencji w porównaniu z okresem poprzednim wzrosła o 24,5% co świadczy o stałym wzroście pracy w Biurze. Wzrosła zwłaszcza ilość udzielonych drogą korespondencji porad prawnych i technicznych oraz opinij udzielonych władzom nadzorczym

Zagadnienia ogólne, oraz sprawy bardziej typowe, z jakiemi Zarząd spotykał się w swej działalności, były omawiane na łamach naszego organu prasowego, a mianowicie „Oszczędności". Na łamach tego czasopisma zapoznajemy Kasy z działalnością Zarządu, podajemy ważniejsze wiadomości z dziedziny ruchu oszczędnościowego w Polsce i zagranicą, informujemy o ważniejszych wydarzeniach gospodarczych, zapoznajemy Kasy z ustawodawstwem i orzecznictwem sądowem, dotyczącem kas oszczędności, udzielamy porad prawnych i technicznych i t. d.

Pozatem działalność instrukcyjną Zarząd prowadził na zjazdach wojewódzkich kas oszczędności. W roku sprawozdawczym odbyło się cztery Zjazdy wojewódzkie, a mianowicie: w Białymstoku (25 luty), Łodzi (6 maja), Nowogródku (14 listopada) oraz Brześciu n/Bugiem (20 grudnia). Przedmiotem obrad tych zjazdów były przedewszystkiem rozważania nad sytuacją bieżącą, polityką kredytową, propagandą oszczędności, stosunkiem do Banków Państwowych, oraz nad organizacją pracy i biurowości. Zjazdy regjonalne i wspólne konferencje przedstawicieli Kas odnośnego terenu okazały się nader pożyteczne, to też Zarząd n/Związku w miarę możności współdziałał w inicjowaniu i organizowaniu tego rodzaju zjazdów, i we wszystkich tych zjazdach przedstawiciele n/Związku brali żywy udział, przeważnie w charakterze referentów.

IX. Popieranie i obrona interesów K. K O.

Troska o interes Kas i bezpieczeństwo ich wkładców między innemi przejawiała się w formie interwencyj u Władz Centralnych, którym staraliśmy się przedstawić potrzeby i dezyderaty K. K. O., przeciwdziałania niektórym wystąpieniom w prasie, rzucającym cień na działalność Kas, współuczestnictwa pracowników Biura Związku w sporach sądowych K. K. O. w charakterze już to świadków, już to ekspertów, pośrednictwa przy wyszukiwaniu zastępców procesowych i t. p.

Pozatem na prośbę zainteresowanych Kas podejmowaliśmy się interwencji w Bankach w sprawach powierzania Kasom zastępstwa i t. p. Nie możemy przy tej okazji nie podkreślić życzliwego ustosunkowania się Banku Polskiego do naszego Związku, oraz do zrzeszonych Kas Oszczędności, co znajdowało swój wyraz w przyznawaniu Kasom pierwszeństwa przy powierzaniu zastępstwa, rozumie się o ile dana K. K. O. na to zasługiwała. Poczuwamy się również do miłego obowiązku złożyć gorące podziękowanie Polskiemu Bankowi Komunalnemu, który zawsze, w miarę swych środków, przychodził Kasom z pomocą finansową. Godzi się przytem nadmienić i pośrednią pomoc wspomnianego Banku wobec Kas Oszczędności, w formie wydatnego subwencjonowania naszego Związku, o czem będzie niżej mowa.

X. Szkolenie pracowników K. K. O.

Wzorem lat ubiegłych i w roku sprawozdawczym Zarząd Związku zorganizował kurs dokształcający dla pracowników komunalnych kas oszczędności. Kurs ten odbył się w czasie: od 1 do 13 grudnia 1932 r. włącznie przy uczestnictwie 23 osób, w czem jeden delegat Urzędu Wojewódzkiego, 6 dyrektorów, względnie kierowników biur K. K. O., oraz jeden pracownik kasy niezrzeszonej. Program kursu pozostał naogół taki sam, jak w latach poprzednich; staraliśmy się go jeno uzupełnić zagadnieniami, jakie w ostatnim czasie wyłoniły się, zwłaszcza na tle nowego ustawodawstwa gospodarczego, którego znajomość w praktyce dla pracowników K. K. O. jest rzeczą nieodzowną. Również i pp. prelegenci pozostali naogół ciż sami; ubył nam tylko niestety na zawsze, nieodżałowanej i świętej pamięci Bolesław Mrozowski, stały wykładowca na naszych kursach, serdeczny nasz przyjaciel, wybitny i zasłużony działacz na niwie organizowania i propagowania ruchu oszczędnościowego.

W toku kursów zostały zorganizowane dwie wycieczki do kas stołecznych, oraz pokaz metod i urządzeń nowej (przebitkowej) księgowości. Pokaz ten został zorganizowany, staraniem p. prof. A. Tytza, któremu na tem miejscu składamy wyrazy podziękowania.

W pracach kursu przyjmowali udział w charakterze wykładowców, oprócz kierownika Biura, również rewidenci i sekretarz Związku.

Zwracał również Zarząd Związku baczną uwagę na pogłębianie wiedzy pracowników Związku. Najlepszą drogą do tego celu prowadzącą są wyjazdy zagranicę, umożliwiające praktyczne poznanie organizacji i metod pracy pokrewnych instytucyj zachodniej Europy, stojących pod niektóremi względami na wyższym od nas poziomie. Niestety względy oszczędnościowe, oraz wzrost pracy w Biurze w związku z trudnościami, w jakie nasze Kasy popadły, uniemożliwił nam zrealizowanie tego planu, mimo, że ostatnie Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. przewidziało na ten cel odpowiednią kwotę w budżecie wydatków na r. 1932.

XI. Działalność propagandowa.

Fundusze Związku nie pozwoliły na bezpośrednie prowadzenie działalności propagandowej, która, aby mogła okazać się skuteczną, wymaga poważnych nakładów pieniężnych. Natomiast Związek starał się pośrednio pokierować odpowiednio propagandą, dając należyte ku temu wskazówki zrzeszonym kasom, bądź też współpracując z instytucjami, trudniącemi się wydawnictwami o charakterze propagandowym.

Na skutek naszego okólnika większość zrzeszonych Kas powołała do życia stałe Komitety Oszczędnościowe, mające za zadanie wpajanie zmysłu oszczędności. Komitety te, w skład których wchodzą działacze z pośród wszelkiego rodzaju organizacyj społecznych, kulturalno - oświatowych, gospodarczych, zawodowych, oraz przedstawiciele władz państwowych, mogłyby znaczną rolę odegrać w ruchu oszczędnościowym.

Specjalną uwagę w zakresie propagandy oszczędzania zwracał Zarząd na młodzież szkolną. Jako najbardziej skuteczne na terenie szkoły środki propagandy, wskazaliśmy na kasy szkolne, do inicjowania których, czy to w „Oszczędności" czy w zaleceniach porewizyjnych stale Kasy zachęcaliśmy, oraz na urządzanie premjowanych konkursów pośród młodzieży na zagadnienia związane z oszczędnością. Premjowania natomiast książeczek w drodze losowania nie uważamy za wskazane; losowość bowiem nie odpowiada idei oszczędności.

Wzorem lat ubiegłych współdziałaliśmy w wydawaniu materjału propagandowego w Samorządowym Instytucie Wydawniczym, którego jesteśmy udziałowcami, a który i w roku sprawozdawczym rozprowadził szereg broszurek, plakatów, kalendarzyków i t. p. materjałów propagandowych. W końcu roku sprawozdawczego pomieniony Instytut przystąpił do realizacji propagandy świetlnej w formie przezroczy nadających się do wyświetlania w kinach, czy też przy pomocy latarń magicznych. Z uwagi na nieznaczne stosunkowo koszty tego rodzaju nowoczesnej propagandy, z wielkiem powodzeniem stosowanej zagranicą, liczymy, że inicjatywa ta spotka się z należytem zrozumieniem ze strony Kas Oszczędności.

Poważne usługi w zakresie propagandy, zwłaszcza na terenie szkoły, oddaje, dzięki swej popularności, „Gazetka Oszczędnościowa", w skład Komitetu Redakcyjnego której wchodzi między innymi również przedstawiciel Zarządu n/Związku. To też wszystkie niemal Kasy szeroko ją kolportują, niejednokrotnie w ilości kilkuset egzemplarzy. W grudniu r. ub. rozpisaliśmy pośród zrzeszonych w n/Związku Kas ankietę w sprawie poziomu, treści i kierunku tegoż pisemka. Zebrane w wyniku ankiety dezyderaty naszych Kas, przedłożył następnie przedstawiciel n/Związku na posiedzeniu Komitetu Redakcyjnego, który przyrzekł, w miarę możności, zastosować się do życzeń przez nasze Kasy wysuniętych.

Baczną uwagę zwrócił Zarząd Związku na należyty obchód uroczystości Międzynarodowego Dnia Oszczędności, który jak wiadomo, przypada na dzień 31 października każdego roku. Staraliśmy się nadać mu nie charakter fajerwerku, lecz uroczystości święconej pracą, myślą i słowem ,które płyną z głęboko pojętego poczucia oszczędności, jako obowiązku obywatelskiego.

Na stronie odwrotnej podajemy zestawienie statystyczne odnośnie obchodu Dnia Oszczędności w roku 1932. Wykaz ten obejmuje 99 Kas, (na 135 wszystkich), które zechciały nam nadesłać odnośne sprawozdania.

(Nie obejmuje on odczytów, pogadanek i t. p. imprez w szkołach powszechnych).

XII. Działalność rewizyjna.

Rewizje w Komunalnych Kasach Oszczędności i związane z niemi sprawy, to gros działalności Związku. W myśl programu ustalonego przez ostatnie Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O. mieliśmy zrewidować w ciągu roku conajmniej 100 kas. Zarząd jednakże, zgodnie, zresztą z życzeniami wysuwanemi przez niektórych uczestników Walnego

Zestawienie statystyczne odnośnie obchodu Dnia Oszczędności w 1932 r.

Województwo	Ilość kas	Ilość kas, które nadesłały dane	Odczyty, wieczornice, koncerty	Komunik. przez radjo	Artykuły w pismach	Ogłoszenia w pismach	Broszury	Ulotki, odezwy, karty pocztowe	Jednodniówki propagandowe G. O.	Kalendarze, notatniki i ołówki propagandowe	Reklamy świetlne i napisy na murach	Filmy	Afisze	Urządzenia witryn i wystaw	Nagrody w formie książeczek oszczędnościow.	Rozdawnictwo skarbonek	Marki oszczędnościowe	Diapozytywy	Ogólna suma wydatków w złotych
M. st. Warszawa .	1	1	3	—	—	20	8.000	20.000	—	62.000	—	—	350	—	—	1.000	—	—	11.640,50
Woj. Warszawskie	28	22	43	—	71	61	11.880	40.830	5.450	1.309	43	3	1.664	11	809	3 305	40.000	—	11.143,87
„ Łódzkie . .	18	10	15	1	5	15	492	12.755	2.700	5.600	7	5	905	13	288	1.326	18.800	—	4.717,90
„ Kieleckie . .	18	12	24	1	5	32	9.644	133.299	300	4.710	—	—	787	13	234	977	103.889	—	11.093,75
„ Lubelskie . .	19	15	28	—	3	4	3.945	15.620	1.350	2.750	35	—	1.203	61	78	405	1.000	—	3.276,86
„ Białostockie .	14	13	11	—	9	7	8.235	20.900	1.650	2.150	2	—	804	8	669	364	—	—	5.512,11
„ Nowogródzk. .	8	7	11	—	1	2	606	13.736	1.400	600	—	—	180	41	24	90	—	—	1.219,35
„ Wileńskie . .	8	6	25	—	—	2	1.700	8.000	600	3.250	—	—	1.185	9	130	306	27.500	—	2.027,60
„ Poleskie . .	9	6	22	—	—	1	713	4.450	50	1.100	2	—	542	1	30	305	—	—	1.604,10
„ Wołyńskie .	12	7	7	—	5	3	2.030	12.950	1.400	—	2	—	370	8	22	733	1.000	—	1.137,41
	135*	99	189	2	99	147	47.245	282.540	14.900	87.469	91	8	7.990	165	2.284	8.856	192.189	—	54.373,49

Zgromadzenia dążył do zrewidowania wszystkich Kas, będących członkami Związku i w tym celu nawet powiększył w m-cu lipcu personel rewizyjny o jednego rewidenta, a mianowicie zaangażował p. Fr. Świderskiego (obecnie pracuje 6-ciu rewidentów). Aczkolwiek minimalny program rewizyjny został całkowicie wykonany, to jednak z przyczyn od nas niezależnych nie udało się nam zrewidować, względnie zwizytować wszystkich K. K. O. W niektórych Kasach zmuszeni byliśmy dokonać parokrotnych czynności rewizyjnych. W wypadkach szczególnej wagi, niekiedy na zaproszenie organów K. K. O., czy też na życzenie Władz Nadzorczych udawał się do Kas razem z rewidentem również Kierownik Biura Związku, a niekiedy dwóch i więcej rewidentów. Czas spędzony przy pracy w Kasach wyniósł 1029 dni, (w roku 1931 — 864) nie licząc dni spędzonych w podróży. Pobyt w jednej Kasie przeciętnie trwał circa 10 dni, (w r. poprzednim 7 dni), najdłuższy czas wynosił 115 dni (w r. 1931 — 58 dni). Rewizyj względnie wizytacyj dokonano w 104 Kasach, przyczem ogólna ilość czynności wynosiła jak i w roku poprzednim 116. Aczkolwiek ilość czynności nie wzrosła, to ilość czasu spędzonego w Kasach zwiększyła się pokaźnie o 165 dni, czyli o 19% w stosunku do roku poprzedniego.

Wysuniętego przez ostatnie Walne Zgromadzenie Delegatów K. K. O., zrzeszonych w n/Związku, postulatu, co do mianowania 5 honorowych rewidentów z pośród dyrektorów K. K. O. zrealizować w całości nie dało się, a to wobec szczupłości personelu każdej Kasy i stąd powstających trudności dla dyrektora w opuszczeniu placówki na parę tygodni. W jednym tylko wypadku członek Zarządu n/Związku (dyr. K. K. O. pow. Łaskiego p. Zg. Chudzyński) wziął współudział w rewizji jednej z większych Kas w ciągu 2-ch tygodni. Pozatem członek Zarządu, p. poseł I. Puławski dokonał samodzielnie wizytacji dwóch Kas.

O ile chodzi o wyniki rewizyj, to z przyjemnością stwierdzamy, że mimo liczne usterki, Kasy nagół, jak w dziedzinie organizacji tak i polityki kredytowej kroczą naprzód. Zaś Kasy, które od początku stosowały się do wskazówek Związku, mimo przeżywanego ciężkiego kryzysu, rozwijają się pomyślnie.

Niezależnie od przeprowadzania rewizyj, Biuro Związku badało działalność organów K. K. O. na podstawie nadsyłanych bilansów, oraz odpisów protokułów z posiedzeń Rad K. K. O. i Komisyj Rewizyjnych.

C. SPRAWOZDANIE RACHUNKOWE ZA ROK 1932 I BUDŻET NA ROK 1933.

I. Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1932 r.

STAN CZYNNY:

1. Rach. czekowy w Polskim Banku Komunalnym . . . . zł. 14.761,—
2. Różni dłużnicy:
   a) K. K. O. zaległości za rewizje . . . . zł. 15.635,56
   b) inne . . . . „ 4.677,82 „ 20.313,38
3. 2 udziały w Samorządowym Instytucie Wydawniczym . . . . . . „ 25.000,—
4. Niedobór . . . . „ 2.404,60

Bilans . . . zł. 62.478,98

STAN BIERNY:

1. Fundusz rezerwowy . . . . zł. 33.161,32
2. Różni wierzyciele:
   a) reszta należności Polskiemu Bankowi Komun. za wydatki personalne . zł. 26.000,—
   b) inni . . . . „ 3.317,66 „ 29.317,66

Bilans . . . zł. 62.478,98

*) W tem 7 kas wołyńskich nienależących do naszego Związku.

II. Rachunek wpływów i wydatków.

W-n			Ma		
1. Koszty administracji:			1. Wpisowe		zł. 300,—
a) osobowe	zł. 78.358,29		2. Składki;		
b) rzeczowe	„ 17.124,98	zł. 95.483,27	a) zaległe	zł. 6.814,86	
			b) bieżące	„ 61.543,65	„ 68.358,51
2. Koszty urządzenia kursu		„ 2.455,—	3. Dywidenda, odsetki i inne		„ 15.750,16
3. Koszty przejazdów i pobytu pracowników w K. K. O. podczas rewizyj i wizytacyj		„ 38 501,64	4. Należności i wpływy za rewizje i inne świadczenia		„ 38.501,64
			5. Opłaty za kurs		„ 1.125,—
			6. Subwencja Pol. Banku Komun.		„ 10.000,—
					zł. 134.035,31
			Niedobór		„ 2.404,60
		zł. 136.439,91			zł. 136.439,91

III. Zestawienie wydatków i wpływów za rok 1932, oraz projekt budżetu na r. 1933.

WYDATKI:

		preliminowano na r. 1932	wydatkowano w r. 1932	preliminuje się na 1933 rok
1	Koszty zwołania Walnego Zgromadzenia	200,—	150,—	200,—
2	Koszty posiedzenia Komisji Rewizyjnej	400,—	357,20	400,—
3	Koszty posiedzenia Zarządu i Komisji tegoż	7.000,—	8.595,90	7.500,—
4	Uposażenie kierownictwa i radcy prawnego	20.000,—	pokrywa Polski Bank Komun.	
5	Uposażenie personelu	69.500,—	69.405,19	72.500,—
6	Świadczenia socjalne i podatki	6.000,—	6.095,05	7.000,—
7	Składki członkowskie	4.000,—	4.000,—	3.000,—
8	Zjazdy	3.500,—	880,70	1 500,—
9	Wyjazdy zagranicę	1.500,—	—	1.500,—
10	Bibljoteka, prenumerata pism i wydawnictwa	2.000,—	412,65	2.000,—
11	Porto telef. i telegr.	2.000,—	2.016,61	2,000,—
12	Książki, druki i materjały piśmienne	1.800,—	1.072,32	1.000,—
13	Różne drobne i nieprzewidziane	6.000,—	2.497,65	2.000,—
14	Lokal opał i światło	5.000,—	pokrywa Polski Bank Komun.	
15	Koszty urządzenia kursu dla pracowników K.K.O.	1.300,—	2.455,—	3.000,—
16	Koszty rewizji (djety i koszty podróży rewidentów)	35.000,—	38.501,64	48.000,—
17	Propaganda	—	—	3.000,—
	Razem	165.200,—	136.439,91*	154.600,—*

WPŁYWY:

		preliminowano na r. 1932	zrealizowano w r. 1932	preliminuje się na 1933 rok
1	Wpisowe	200,—	300,—	100,—
2	Składki: bieżące	78.000,—	61.543,65	70.000,—
	zaległe	3.000,—	6.814,86	11.000,—
3	Procenty i inne wpływy	10.000,—	15.750,16	1.200,—
4	Opłaty za kurs	—	1.125,—	1 125,—
5	Zwroty za rewizje	35.000,—	38.501,64	48.000,—
6	Subwencje	39.000,—	10.000,— *	23.175,— *
	Niedobór	—	2.404,60	—
	Razem	165.200,—	136.439,91 *	154.600,— *

*) Bez pozycyj 4 i 14 wydatków.

Z przytoczonego powyżej zestawienia preliminowanych wpływów i wydatków z osiągniętemi faktycznie wpływami i dokonanemi wydatkami, widzimy, że nie licząc pozycji kosztów rewizji, która jest pozycją zwrotną i uzależnioną od ilości czasu spędzonego w K. K. O. i t. p., Zarząd w czterech wypadkach przekroczył preliminowane wydatki, a mianowicie, w pozycji kosztów posiedzeń Zarządu i Komisji tegoż, świadczeń socjalnych i podatków, wydatków na porto, telefony i telegramy, oraz w pozycji dopłata do kursu. Przekroczenie pozycji kosztów zebrań Zarządu i Komisyj usprawiedliwia się uchwałą Walnego Zgromadzenia, powołującą Komisję Statutową, zwołanie której spowodowało wydatek około 1.000 zł., oraz aktywniejszą działalnością Komisji Lustracyjnej n/Zarządu i Rady, jak też Prezydjum Związku Związków K. K. O., (za udział w posiedzeniach tych ostatnich, djety oraz koszty podróży opłacają poszczególne Związki, a nie Związek Związków). Pozycja, świadczenia socjalne i podatki jest niezależną od woli Zarządu. Nieznaczne przekroczenie preliminowanych wydatków na porto usprawiedliwia się wzrostem korespondencji o przeszło 24%.

Nadmienić należy, że zgodnie z p. f § 16 dotychczas obowiązującego statutu Związku, Zarząd upoważniony jest do przesuwania poszczególnych pozycyj budżetowych. Nadto Walne Zgromadzenie upoważniło Zarząd do przekroczenia globalnej sumy budżetu wydatków o 10% preliminowanej sumy.

Niestety wpływy zawiodły i Zarząd był zmuszony niektóre wydatki ograniczyć do minimum, a na pokrycie niezbędnych, zaciągnąć dług wykazany po stronie biernej bilansu. Zawiodły mianowicie wpływy z tytułu wymierzonych składek; zalegają również Kasy jak to widzimy z bilansu, z tytułu należności za dokonane rewizje i inne świadczenia.

Subwencje otrzymaliśmy tylko od Polskiego Banku Komunalnego gotówką — zł. 10.000 i ponadto P. B. K. nic nam nie policzył za koszty związane z uposażeniem kierownictwa Biura Związku, oraz za koszty połączone ze współpracą w Zarządzie Związku członków Zarządu Banku, Radcy Prawnego Banku, p. Mec. Jarosława Żaboklickiego, tudzież za lokal, opał i światło, miejscowe telefony, a nawet częściowo i za materjały piśmienne i inne drobne wydatki. Sumę świadczeń na rzecz Związku w tej formie ze strony Polskiego Banku Komunalnego Zarząd Związku ocenia conajmniej w kwocie preliminowanej t. j. 25.000 zł.

Należy w końcu zaznaczyć, że w gospodarowaniu preliminowanemi sumami Zarząd brał pod uwagę nie tylko prawomocne uchwały Walnego Zgromadzenia Delegatów K. K. O., lecz, w miarę możności i słuszne uwagi poszczególnych mówców.

IV. Budżet Związku na rok 1933.

Zarząd naszego Związku zdaje sobie dokładnie sprawę z ciężkiej sytuacji, w jakiej obecnie znajdują się Kasy Oszczędności, to też, budżet tegoroczny starał się ułożyć jak najbardziej oszczędnie. Warunki jednak pracy w miarę pogłębiania się kłopotów K. K. O., stają się coraz trudniejsze, powodując większe koszty w prowadzeniu agend Związku. Nadto szybki normalny rozrost działalności Związku, a co zatem idzie wzrost pracy w Biurze, dążenie do przeprowadzania corocznych rewizyj w K. K. O., szkolenia personelu kas zrzeszonych, a wreszcie, stosownie do wysuwanego przez Kasy postulatu, zamierzone choć częściowe skoncentrowanie przy n/Związku, względnie za pośrednictwem n/Związku przy Związku Związków K. K. O. działalności propagandowej, to wszystko skłania nas do przedłożenia preliminarza budżetowego w wysokości przekraczającej zeszłoroczne wykonanie.

Przechodząc do objaśnienia wzrostu niektórych pozycyj wydatków w projekcie budżetu w porównaniu z rokiem poprzednim, zaznaczyć należy, że większe wydatki na uposażenie pracowników Związku, mimo obniżki poborów, pozostają na skutek zwiększenia personelu Związku o jednego rewidenta. Zwiększenie świadczeń socjalnych objaśnia się nowemi świadczeniami na rzecz Funduszu Pracy. Na zjazdy przewiduje się więcej, a to wobec zamierzonej reorganizacji Związku na zasadach nowego statutu. Pozycja, wyjazdy zagranicę tłomaczy się przedewszystkiem koniecznością, w myśl przyjętych zobowiązań, wzięcia w tym roku udziału n/delegata w konferencji kas słowiańskich, mającej się odbyć w maju w Bratislavie (Czechosłowacja). Na organizację kursu dokształcającego przewidujemy więcej niż w roku ubiegłym, a to wobec konieczności uzupełnienia tegorocznego kursu wykładami z zakresu najnowszego ustawodawstwa gospodarczego, oraz procedury cywilnej i ordynacji egzekucyjnej. Wreszcie wzrost kosztów rewizji objaśnia się wzrostem dni rewizyjnych, których na rok bież. przewidujemy conajmniej w ilości 1200.

Pokryciem preliminowanych wydatków Związku służą, w pierwszym rzędzie, składki członkowskie, których wymiar proponuje się w dotychczasowej wysokości, a mianowicie: 1,1‰ od sumy kapitałów obcych ulokowanych w Kasach, według bilansu na dz. 31 grudnia 1932 r. (minimalna składka zł. 200, maksymalna zł. 2.000), przyczem składki te nie obejmują efektywnych kosztów rewizji (koszty podróży, djety i t. p.) które to wydatki, zgodnie z p. 4 § 5 statutu Związku pokrywają rewidowane K. K. O. oddzielnie.

Na pokrycie różnicy między preliminowanemi wydatkami, a świadczeniami ze strony Kas w formie składek czy zwrotów za rewizje, Zarząd przewiduje w budżecie wpływ w gotówce zł. 23.175 z tytułu subwencji (w r. 1932 wpłynęło 10.000). Pozycję tę mamy nadzieję pokryje w lwiej części, jak i dotychczas Polski Bank Komunalny, resztę zaś niedoboru Kasy większe, a zwłaszcza stołeczne, które jeśli chodzi o wysokość ciężarów, ponoszonych na rzecz Związku, w porównaniu ze świadczeniami ze strony Związku, z racji przepisów obecnie obowiązującego statutu, zajmują w stosunku do kas mniejszych stanowisko uprzywilejowane.

D. PLAN PRACY I WNIOSKI ZARZĄDU.

Przedkładając powyższe sprawozdanie z działalności w roku 1932, Zarząd jednocześnie pozwala sobie prosić:

1) aby Walne Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie do zatwierdzającej wiadomości, uznało rachunki za rzetelne i udzieliło Zarządowi absolutorjum za rok 1932;

2) aby Walne Zgromadzenie zatwierdziło budżet wydatków i wpływów Związku na rok 1933, utrzymując składki członkowskie w dotychczasowej wysokości procentowej w stosunku do kapitałów obcych ulokowanych w K. K. O., t. j. 1,1% (jeden i jedna dziesiąta pro mille), a to zgodnie z p. 2 § 5 statutu Związku i ustaliło djety dla członków Zarządu, Komisji tegoż, oraz Komisji Rewizyjnej w wysokości po zł 20 dla członków miejscowych, a zł. 30 dla członków zamiejscowych (zamiast dotychczasowych djet w wysokości 25 i 35 zł.), za każdy dzień, plus koszty przejazdów;

3) aby Walne Zgromadzenie wzorem lat ubiegłych upoważniło Zarząd do korzystania z kredytów na pokrycie potrzeb bieżących w granicach połowy ogólnej sumy preliminowanych wydatków;

4) aby Walne Zgromadzenie upoważniło Zarząd do pozbawienia mandatu członka Zarządu w razie opuszczenia bez usprawiedliwienia dwóch kolejnych, a trzech niekolejnych posiedzeń;

5) aby Walne Zgromadzenie, zwyczajem lat poprzednich, upoważniło Zarząd do pobierania procentów zwłoki od nieuiszczonych w terminie składek członkowskich, względnie należności za rewizje i inne świadczenia w wysokości 0,5% miesięcznie, przyczem miesiąc rozpoczęty liczy się za pełny; stawka ta obowiązuje od zaległości powstałych po dn. 1 lipca 1933 r., do tego zaś czasu odsetki zaległe obliczane będą w dotychczasowej wysokości t. j. 1% w stosunku miesięcznym;

6) aby Walne Zgromadzenie zatwierdziło następujący program pracy na rok 1933:

a) zrewidowanie w miarę możności wszystkich K. K. O., będących członkami Związku;

b) staranie się o uzyskanie przywileju stowarzyszenia wyższej użyteczności, oraz statutu według projektu uchwalonego przez poprzednie Walne Zgromadzenie;

c) kontynuowanie zabiegów u czynników miarodajnych, aby sprawa projektowanej nowelizacji ustawodawstwa o k. k. o. możliwie rychło została przeprowadzona w myśl dezyderatów Związku;

d) dążenie do uzyskania dla Kas uprawnień w zakresie egzekucji na wzór uprawnień posiadanych w tym względzie przez Banki Państwowe oraz instytucje długoterminowego kredytu, tudzież, aby Skarb Państwa partycypował w stratach poniesionych przez K. K. O. na skutek rozprowadzania kredytów specjalnych Banków Państwowych;

e) wydanie drugiej części „Podręcznika“ z chwilą ogłoszenia noweli prawa o k. k. o.;

f) zorganizowanie wzorem lat ubiegłych kursu dokształcającego dla pracowników K. K. O., oraz dla osób interesujących się organizacją oszczędności;

g) propagowanie oszczędności ewentualnie za pośrednictwem Związku Związków K. K. O.;

h) zacieśnianie współpracy z pozostałemi Związkami K. K. O.;

i) ustalenie wytycznych dla współpracy K. K. O. z gminnemi kasami pożyczkowo - oszczędnościowemi;

j) dążenie do scentralizowania w rękach Związku działalności instrukcyjnej w stosunku do K. K. O.

Pozatem Walne Zgromadzenie ma dokonać wyborów trzech członków Zarządu Związku na miejsce p. J. S. Rozieckiego, ustępującego w drodze starszeństwa, i pp. C. J. Modzelewskiego oraz A. Ulrycha, wylosowanych zgodnie z § 14 statutu, jednego zastępcy na miejsce p. I. Puławskiego, wybranego w roku zeszłym na członka Zarządu, tudzież trzech członków Komisji Rewizyjnej.

Warszawa, dnia 29 kwietnia 1933 r.

Kierownik Biura i członek Zarządu Związku.

(—) **J. Rożkowski.**

Zarząd:

(—)	**M. Szczepkowski.**	Prezes.
(—)	**J. S. Roziecki.**	Viceprezes.
(—)	**Zg. Chudzyński.**	Członek Zarządu.
(—)	**E. Dunin-Markiewicz.**	„ „
(—)	**C. J. Modzelewski.**	„ „
(—)	**W. Mystkowski.**	„ „
(—)	**I. Puławski.**	„ „
(—)	**A. Ulrych.**	„ „

PROTOKUŁ KOMISJI REWIZYJNEJ

W dniu 2 maja 1933 r. zgodnie z § 17 statutu Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności odbyło się posiedzenie Komisji Rewizyjnej w składzie pp.: Władysława Malinowskiego, Henryka Szustra i Juljana Małynicza w celu sprawdzenia sprawozdania i rachunków za 1932 r. Komisja, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z działalności Związku oraz po wyrywkowem zbadaniu dokumentów z zapisami książkowemi, stwierdziła zgodność sprawozdania rachunkowego i doszła do wniosku, że Zarząd przy uskutecznianiu wydatków stosował się do uchwalonego przez Walne Zebranie Delegatów budżetu, oraz że przekroczenie wydatków na koszty posiedzeń Zarządu i Komisji tegoż, w wysokości zł. 1.595,90 usprawiedliwione jest wydatkami, związanemi ze zwołaniem posiedzeń Komisji Statutowej, zgodnie z uchwałą Walnego Zgromadzenia Delegatów K. K. O. Przekroczenia w punkcie 16 kosztów rewizji K. K. O. o zł. 3.501,64 usprawiedliwione jest zwiększeniem personelu rewizyjnego i ilością dni rewizyjnych. W związku z tem Komisja Rewizyjna wnosi, by Walne Zgromadzenie zatwierdziło sprawozdanie z działalności Zarządu oraz rachunki za 1932 rok i udzieliło Zarządowi absolutorjum.

(—) **W. Malinowski.** (—) **H. Szuster.**
(—) **J. Małynicz.**

Zestawienie bilansów brutto Komunalnych Kas Oszczędności województw Centralnych i Wschodnich na dzień 31 grudnia 1932 r.

STAN CZYNNY

WOJEWÓDZTWO	Gotówka w kasie i bankach	Papiery wartościowe własne	P O Ż Y C Z K I					Ruchomości i nieruchomości	Koszty handlowe	Różne rachunki	Suma bilansowa
			wekslowe i skryptowe	w r-kach bieżących	zastawowe	hipoteczne	komunalne				
M. Stoł. Warszawa (1)	11.995.273.11	8.297.749.16	872.133.57	—	8.922.514.82	19.640.306.09	8.430.612.—	2.125.233.84	1.016.291.62	1.028.946.50	62.329.060.71
Woj. Warszawskie (27)	1.697.991.44	796.164.92	16.018.496.78	2.936.461.97	350.036.82	2.110.292.63	1.474.562.63	308.513.99	1.304.341.35	2.221.623.87	29.218.486.40
„ Łódzkie (18) . .	1.210.779.36	450.282.59	7.205.342.54	329.009.24	113.780.33	296.204.18	433.744.25	157.572.49	738.977.76	348.977.25	11.284.669.99
„ Kieleckie (18). .	1.139.171.45	730.847.90	9.985.242.99	2.030.369.37	416.095.44	584.603.23	4.102.714.73	329.910.14	871.494.09	1.147.510.56	21.337.959.90
„ Lubelskie (19) .	367.778.35	511.422.—	9.515.326.82	637.208.47	387.237.82	506.826.86	1.565.642.31	130.552.10	750.553.92	608.504.93	14.981.053.58
„ Białostockie (13)	296.462.90	384.458.10	6.019.904.03	1.247.006.19	166.439.97	251.877.54	1.166.667.90	162.302.56	590.557.83	566.668.02	10.852.345.04
„ Nowogródzkie (8)	73.205.96	31.365.48	3.418.592.99	172.904.66	15.652.03	195.464.02	433.465.77	37.885.62	245.278.21	121.736.33	4.745.551.07
„ Wileńskie (8). .	746.800.49	355.172.48	4.026.308.18	2.307.171.39	391.963.14	37.565.35	1.479.035.31	67.642.47	358.167.54	119.649.46	9.889.475.81
„ Poleskie (9) . .	147.421.30	42.225.53	2.805.495.46	373.530.12	20.721.76	59.627.49	363.538.05	63.143.83	246.458.76	207.637.40	4.329.799.70
„ Wołyńskie (11)*	205.404.46	117.509.49	4.685.472.61	302.817.26	18.918.02	211.696.58	606.810.20	200.185.65	428.684.26	345.984.77	7.123.483.30
Razem (132)*	17.880.288.82	11.717.197.65	64.552.315.97	10.336.478.67	10.803.360.15	23.894.463.97	20.056.793.15	3.582.942.69	6.550.805.34	6.717.239.09	176.091.885.50

STAN BIERNY

WOJEWÓDZTWO	Kapitały własne	Wkłady oszczędność.	Rachunki bieżące i czekowe	Redyskonto	Kredyty udzielone Kasie	Procenty i Prowizje	Różne	Suma bilansowa
M. Stoł. Warszawa (1).	1.746.518.28	52.221.376.39	6.288.452.95	—	—	1.313.572.35	759.140.74	62.329.060.71
Woj. Warszawskie (27)	2.192.365.67	18.466.099.95	1.837.860.—	2.217.856.46	1.627.998.46	2.528.168.20	348,137.66	29.218.486.40
„ Łódzkie (18)	1.422.820.29	6.173.945.92	1.033.920.91	801.069.—	675.979.56	987.782.67	189.151.64	11.284.669.99
„ Kieleckie (18)	2.006.939.01	11.098.281.12	1.902.005.86	1.912.870.33	2.641.361.53	1.485.067.59	291.434.46	21.337.959.90
„ Lubelskie (19)	1.919.383.19	5.958.604.86	561.552.15	1.613.851.05	4.009.010.04	729.326.39	189.325.90	14.981.053.58
„ Białostockie (13)	1.204.819.60	4.075.923.64	1.066.346.56	1.475.923.06	2.019.871.81	647.040.67	362.419.70	10.852.345.04
„ Nowogródzkie (8)	369.737.52	887.213.33	77.764.34	412.507.66	2.711.474.48	264.860.55	21.993.19	4.745.551.07
„ Wileńskie (8)	583.016.64	5.264.736.90	799.889.33	234.804.50	2.588.627.95	381.938.36	36.462.13	9.889.475.81
„ Poleskie (9)	406.643.53	1.035.308.02	346.483.30	624.350.02	1.649.484.18	213.160.80	54.369.85	4.329.799.70
„ Wołyńskie (11)*	962.049.79	1.818.207.23	403.198.49	816.768.92	2.520.172.88	502.862.74	100.223.25	7.123.483.30
Razem (132)*	12.814.293.52	106.999.697.36	14.317.473.89	10.110.001.—	20.443.980.89	9.053.780.52	2.352.658.52	176.091.885.50

* W tem 7 Kas Wołyńskich nie należących do naszego Związku.

Spadek dolara

W ciągu bieżącego roku dolar amerykański uległ dwukrotnemu wstrząsowi. Pierwszy, obserwowany w końcu lutego i początku marca, spowodowany został załamaniem się bankowości amerykańskiej, opartej na wadliwem, przestarzałem ustawodawstwie bankowem Unji i poszczególnych stanów. Masowe wycofywanie wkładów zmusiło rząd do ogłoszenia świąt bankowych, wprowadzenia ostrej kontroli nad bankami, ograniczenia handlu złotem. Energiczne kroki Roosevelta, zmierzające w pierwszym rzędzie do uzdrowienia systemu amerykańskiej bankowości drogą zlikwidowania ogromnej ilości spekulacyjnych banków, kontroli nad ponownem otwieraniem banków, przyczyniły się do uspokojenia przynajmniej częściowego powszechnego niepokoju i chaosu. Proces odpływu złota ze Stanów Zjednoczonych został zahamowany, a co więcej zapas złota Federal Reserve Bank począł wzrastać, a pokrycie złotem obiegu banknotów wzrosło do 62,7% w końcu kwietnia r. b. Przyczem należy pamiętać, że bilans płatniczy St. Zjednoczonych kształtował się stale dodatnio.

Źródła powtórnego spadku dolara od drugiej połowy kwietnia są odmienne niż w lutym i marcu. W Ameryce zwyciężyły tendencje dewaluacyjne i inflacjonistyczne, spadek zaś dolara został wywołany świadomemi posunięciami rządu amerykańskiego, zmierzającego do ratowania gospodarstwa amerykańskiego drogą oddłużenia przez obniżenie kursu waluty i zastrzyknięcia życiu gospodarczemu strumienia nowych kredytów, a w konsekwencji podniesienia produkcji i cen. Do tych celów zmierza ustawa, upoważniająca Prezydenta Roosevelta do zmniejszenia zawartości złota w dolarze do wysokości 50% oraz do emitowania bilonu na sumę 3 miljardów dolarów i do powiększenia kredytów za pośrednictwem banków, należących do systemu Rezerwy Federalnej w drodze emisji bonów rządowych na sumę 3 miljardów dolarów. Według niektórych poglądów dolar ma być zdewaluowany o 30%, przyczem Stany Zjednoczone będą domagać się, aby w pierwszym rzędzie Anglja a następnie inne państwa europejskie trzymające się waluty złotej obniżyły kurs swej waluty. W każdym razie realizowanie „inflation bill", nie może pozostać bez wpływu na sytuację walutową Europy, w szczególności zaś Anglji, która przez dewaluację dolara traci dobroczynne skutki dla swego gospodarstwa narodowego reformy przeprowadzonej w 1931 r. Największemi powikłaniami groziłby wyścig dewaluacyjny, który jest jedną z możliwych konsekwencyj dewaluacji dolara, a przytem odpowiada zmianom w opinji gospodarczej w kierunku zerwania z polityką „deflacji" i silnej waluty a przejścia na politykę ożywienia życia gospodarczego drogą różnie pojmowanej i proponowanej inflacji walutowej i kredytowej. Przykład St. Zjednoczonych jest tem więcej zaraźliwy, że dewaluacji dokonano wyłącznie z pobudek gospodarczych, bowiem sytuacja finansowo-walutowa przedstawiała się raczej pomyślnie: największe zapasy złota na świecie, dodatni bilans płatniczy, niskie zadłużenie wobec zagranicy, wreszcie niska stopa dyskontowa.

Dewaluacja dolara wywołała na naszym rynku pieniężnym znaczny niepokój, objawiający się przedewszystkiem raptownym spadkiem kursu dolara, dużą zwyżką kursu złota przekraczającą odpowiednie ceny na giełdach zachodnio europejskich, wreszcie zwiększonym przywozem złota, prawdopodobnie dla celów tezauryzacyjnych. Naszej walucie dewaluacja dolara nie może bezpośrednio zagrażać, bowiem Bank Polski przeszedł na pokrycie obiegu banknotów wyłącznie złotem; natomiast dla całości naszego życia gospodarczego, zwłaszcza gdyby dewaluacja objęła państwa europejskie, mogą powstać znaczne trudności, w szczególności zaś w dziedzinie handlu zagranicznego, podobnie jak obniżenie kursu funta szterlingów. W wypadku rozszerzenia się polityki dewaluacji i inflacji na inne państwa, utrzymanie waluty polskiej na dawnym poziomie, uchronienie życia gospodarczego od zgubnych wpływów podobnej polityki wymagałoby od kierowniczych czynników wyjątkowej rozwagi i umiaru, a od społeczeństwa dużo spokoju a przedewszystkiem ofiar. Klęski naszej rodzimej inflacji są jeszcze zbyt żywe w pamięci, by można było zaryzykować nieobliczalne w swych skutkach przedsięwzięcie, jakiem jest dewaluacja czy inflacja.

Dolar u nas spełnia rolę drugiej waluty, w częstych bardzo wypadkach obdarzonej większem zaufaniem niż złoty polski. Między innemi i nasze kasy oszczędności, w szczególności zaś kasy małopolskie, posiadają b. duże sumy wkładów w dolarach. Dewaluacja dolara w sposób bardzo przykry dotknie przedewszystkiem oszczędzających, zamiłowanych w walucie dolarowej. Nie należy stąd wyprowadzać pochopnie wniosku, jakoby utrata wiary w dolara mogła wzmocnić zaufanie do waluty polskiej. Jako zjawisko, wprowadzające pewien zamęt w życiu finansowem, może jedynie osłabić proces kapitalizacji, a wzmocnić tezauryzację przedewszystkiem w formie złota. Skutkom dewaluacji dolarowej przeciwdziałać można jedynie w drodze konsekwentnej akcji budzenia zaufania w system naszego ustroju finansowego, w drodze rozumnej polityki gospodarczej, zmierzającej do wzrostu kapitalizacji wewnętrznej, stabilizacji stosunków gospodarczych i walutowych.

M.

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Warszawskiego w r. 1932

Komunalna Kasa Oszczędności pow. Warszawskiego zamyka rokiem sprawozdawczym 1932 czterolecie swego istnienia. W ciągu tego czterolecia K. K. O. ugruntowała swe podstawy rozwojowe. Rok 1932 zaznaczył się dalszym rozwojem Kasy. Sprawdzianem tego jest, że mimo niepomyślnej konjunktury gospodarczej wkłady w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosły o zł. 2.289.598 (22%) przy wzroście ilości kont o 4.296 (27%). Ten przypływ wkładów pozwolił Kasie nietylko na utrzymanie stanu operacyj kredytowych, a nawet na ich zwiększenie. Stan wkładów na 31.XII.1932 r. wynosił zł. 12.699.723 na 19.966 książeczkach. Z tego na poszczególne kategorje wkładców przypada:

młodzieży szkolnej i dzieci .	5.987	wkładów na zł.	398.251
studentów szkół wyższych ..	222	„ „ „	156.985
urzędników publicznych, wojskowych i duchownych ...	1.457	„ „ „	1.674.496
urzędników prywatnych	1.283	„ „ „	1.297.437
funkcjonarjuszów niższych ..	119	„ „ „	55.519
emerytów i inwalidów	253	„ „ „	314.255
rzemieślników	1.121	„ „ „	669.191
kupców	597	„ „ „	563.994
przemysłowców	58	„ „ „	100.910
rolników	4.776	„ „ „	525.896
osób wolnych zawodów	913	„ „ „	2.109.243
robotników	282	„ „ „	89.126
służby domowej	233	„ „ „	102.996
innych zawodów	203	„ „ „	123.347
bez zawodu (lub na okaziciela)	2.203	„ „ „	3.126.509
spółdzielni (Kas przezorności)	29	„ „ „	581.226
spółek prywatnych	29	„ „ „	132.901
organizacyj społecznych, publicznych i państwowych .	201	„ „ „	677.441
Ogółem ...	19.966	z sumą wkł. zł.	12.699.723

Podział wkładów według terminów wypowiedzeń i walut przedstawiał się w dniu 31.XII.1932 r. następująco:

1) na każde żądanie: na 16.250 r-kach w złotych obiegowych .... zł. 3.892.239
2) na rachunkach terminowych:
   a) na 2.916 r-kach w złotych obiegowych .... zł. 5.052.152
   b) na 561 r-kach w złotych w złocie .... „ 3.092.728
   c) na 239 r-kach dolarowych $ 74.408 à 8,90½ = „ 662.604 zł. 8.807.484

Ogółem zł. 12.699.723

przyczem przeciętny wkład na jedną książeczkę wynosił .... zł. 636,07
(w roku ub. zł. 665,85),

z czego: 1) na wkładach na każde żądanie ... „ 239,52
2) „ „ terminowych .... „ 2.370,15
(na rachunkach w złotych obiegowych zł. 1.732,56, w złotych w złocie zł. 5.512,88, dolarowych zł. 2.772,40).

Siedziba K. K. O. pow. Warszawskiego w Warszawie przy ul. Zgoda Nr. 7.

Wzrost wkładców i wkładów za rok 1932 wynosił: 4.252 książeczki (27,1%) i zł. 2.236.479 (21,4%), przyczem wzrosły wkłady w złotych obiegowych o sumę zł. 848.933 (10,5%) a wkłady w złotych w złocie — o sumę zł. 1.489.569 (92,9%), ubyło natomiast wkładów dolarowych na sumę $ 11.600 = zł. 102.023 (13,3%).

Wzrost wkładów tłumaczyć należy usilną propagandą, na którą Kasa nie szczędziła środków. Na koszty reklam, komunikatów, ulotek i t. p. Kasa wydała w ciągu roku sprawozdawczego zł. 32.121,91. Tu zaznaczyć wypada, że tak pod względem celowości, jak i organizacji K. K. O. pow. Warszawskiego posiada największe wyniki propagandy ze wszystkich kas naszego terenu.

Kasa prowadziła w ciągu roku sprawozdawczego akcję kredytową wśród ludności powiatu. Z typów kredytów przeważały pożyczki na weksle poręczone, przyczem zauważyć należy na kredyt ostrożności polityki kredytowej Kasy, że 25.5% większych pożyczek wekslowych było zabezpieczone dodatkowo hipoteką. W ciągu roku sprawozdawczego Kasa wypłaciła ogółem 3.538 pożyczek i kredytów na sumę zł. 8.076.700,12.

Co się tyczy formy pomocy kredytowej, zilustruje to poniższe zestawienie:

(w tysiącach złotych)

Pożyczki	Stan 31.XII.31 r.	W ciągu roku 1932 wypłacono	Stan 31.XII.32 r.
na weksle poręczone	6.549	3.569	7.043
na r-kach bieżących	1.407	1.549	1.817
na zobowiązania dłużne	33		22
na zastaw	27	29	35
hipoteczne	1.170	989	1.926
weksle zdyskontowane	588	1.941	620
weksle protestowane	128		126
ogółem	9.902	8.077	11.589

W ciągu roku sprawozdawczego spłacono kredytów na sumę zł. 6.390.000.—. Z tego wynika, że 80% środków pieniężnych na nowe kredyty pochodziło ze spłaty starych zadłużeń, pozostała część pokryta była z bieżących wpływów na r-ki oszczędnościowe. Kasa bowiem nie korzysta z kredytów bankowych, gdyż wykorzystała w roku sprawozdawczym tych kredytów zaledwie na sumę zł. 11.651.—, ogólne zaś saldo kredytów z funduszów banków państwowych wynosiło na 31.XII.

1932 r. zł. 50.733, co przy zł. 13.683.944 bilansu stanowi bardzo nikły odsetek. Na szczególną uwagę zasługuje inkaso. Duża ilość dokumentów nadsyłanych do inkasa świadczy o popularności, jaką Kasa cieszy się wśród sfer gospodarczych powiatu. Wzrost inkasa za poszczególne lata zilustruje poniższa tabelka:

otrzymano dokumentów do inkasa:

Rok	Ilość	na sumę złotych
1929	120	58.551
1930	6.754	1.666.382
1931	18.636	4.208.457
1932	17.559	4.133.159

Kasa posiadała na koniec roku sprawozdawczego 4 oddziały: Pruszków, Piaseczno, Jeziorna i Nowy-Dwór. Ten ostatni uruchomiony dopiero w 1932 r. Ogólne obroty oddziałów w ciągu roku sprawozdawczego wynosiły:

Pruszków	zł. 3.888.300
Piaseczno	„ 2.866.900
Jeziorna	„ 1.033.300
Nowy Dwór (od 20.IX)	„ 466.700
Razem 4 oddziały	zł. 8.255.200

Oddziały te szczególnie krzewią ideę oszczędności pośród ludności powiatu. W ciągu roku sprawozdawczego liczba oszczędzających w oddziałach wzrosła o 1.506 osób (76% wzrostu w porównaniu z rokiem 1931) zaś suma wkładów osiągnęła blisko 600.000 zł., zwiększając się w porównaniu z rokiem poprzednim o 61%.

Również w zakresie krzewienia idei oszczędności wśród młodzieży K. K. O. wykazać się może dodatniemi wynikami. Akcja zapoczątkowana w II-ej połowie roku 1930, w postaci opracowania regulaminu szkolnych kas oszczędności, kartonów, znaczków i t. p. oraz nawiązania łączności z ciałem nauczycielskiem w powiecie, wydała obfity plon w latach następnych.

	na 1.I.1931 r.	na 31.XII.1931 r.	na 31.XII.1932 r.
ilość szkolnych kas oszczędności	36	75	96
ilość książeczek uczniowskich	304	3.775	4.464
ogólna suma wkładów szkolnych	zł. 5.567	zł. 22.730	zł. 28.043

Z powyższego zestawienia wynika, że w r. 1931 ilość szkolnych kas oszczędności podwoiła się, ilość książeczek szkolnych wzrosła zgórą dziesięciokrotnie, zaś suma wkładów na tych książeczkach — blisko czterokrotnie; znaczny również wzrost, gdyż około 30%, wykazuje rok 1932.

W ten sposób szkolna sieć organizacyjna K. K. O., rozciągając się na cały powiat, obejmuje już blisko dwie trzecie wszystkich szkół powszechnych w powiecie warszawskim (157) i około 10% uczącego się ogółu (45.000).

Roczny obrót Kasy wynosił zł. 70.085.050,56. Kapitały własne: zakładowy zł. 100.000,—, fundusz rezerwowy i fundusze specjalne zł. 174.279,48. Rok operacyjny 1932 Kasa zamyka czystym zyskiem zł. 46.789,22.

Rozwój Kasy w ciągu czterolecia należy uznać za pomyślny. Stała się ona jedną z finansowo najbardziej rozbudowanych K. K. O. powiatowych, przyciągając w niespełna 4 lata około 14.000.000 złotych oszczędności.

GIEŁDA.

Z giełdy pieniężnej.

W dniu 8 maja 1933 r. notowano na Giełdzie Pieniężnej w Warszawie:

Dolary 7.40—7.42

Papiery w zł. w zł.

7% Listy zast. Państw. Banku Roln.	83.25
8% Listy zast. Państw. Banku Roln.	94.00
7% Listy zast. Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% Listy zast. Banku Gosp. Kraj.	94.00
7% Obl. Kom. Banku Gosp. Kraj.	83.25
8% Obl. Kom. Banku Gosp. Kraj.	94.00
8% Obl. Bud. Banku Gosp. Kraj.	93.00
6% Obl. Polsk. Banku Komun. I em.	—
8% Obl. Polsk. Banku Komun. II em.	—
8% Obl. Polsk. Banku Komun. III i IV em.	—

Papiery państwowe:

3% Prem. Poż. Budowl.	37.25
4% Prem. Poż. Dolar. ser. III	47.50—47.75
4% Prem. Poż. Inwestycyjna	100.00
5% Państw. Poż. Konwers. z 1924 r.	43.50—44.00
6% Poż. Dolarowa 1919/20 r.	50.00
7% Pożyczka Stabiliz. z 1927 r.	49.38—49.63
10% Pożyczka Kolejowa	—

Pozatem kosztują:

akcje Banku Polskiego	72.50
ruble złote	4.96
ruble srebrne	1.53
gram czystego złota	5.9244

Z giełdy zbożowej.

W dniu 8 maja 1933 roku płacono na giełdzie zbożowej w Warszawie (za 100 kgm.):

żyto	20.00—20.50
pszenica jednolita	39.00—40.00
pszenica zbierana	38.00—39.00
owies jednolity	15.50—16.00
owies zbierany	14.25—14.75
jęczmień na kaszę	15.50—16.00
jęczmień browarny	16.00—16.50

NADESŁANE

Wyszedł z druku zeszyt 9 **„Przeglądu Gospodarczego”** z dnia 1 maja r. b., zawierający następującą treść:

„Przegląd sytuacji” — E. R.; „Spadek dolara” — T. Sławiński; „Budżet na rok 1933/34” — H. Bronikowska; „Z gospodarczego położenia Niemiec” — Dr. W. Dyjas.

Poza tem zeszyt zawiera: Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz Kronikę.

Ukazał się Nr. 9 **„Rolnika Ekonomisty”** organ Związku Izb i Organizacyj Rolniczych Rzplitej Polskiej, a w nim artykuły: „Czy potrzebna nam jest standaryzacja” — P. Mieczysława Grabowskiego — „Przed światową konferencją gospodarczą w Londynie”. P. Inż. J. Radomyskiego — „Rolnictwo wobec reformy ubezpieczeń społecznych”; dalej numer obejmuje dział oficjalny Związku Izb i Organizacyj Rolniczych R. P., a w nim sprawozdanie z Konferencji w Międzynarodowym Instytucie Rolniczym w Rzymie. W „Przeglądzie rynków” Nr. 9-go znajdujemy omówione rynki zbożowe, zwierzęce, jajczarskie i maślarskie. W dalszym ciągu numeru znajdujemy obfitą kronikę krajową i zagraniczną; a następnie działy: Przegląd wydawnictw i Statystykę.

Ukazał się Nr. 3 miesięcznika **„Bank”** zawierający następujące artykuły: Stan długoterminowych kredytów emisyjnych w Polsce — A. Repeczko; Problem zadłużenia przemysłu — W. Skrzywan; Sanacja banków niemieckich — Dr. S. Buczkowski. Pozatem działy: prawny, Przegląd konjunktur. Organizacja i technika bankowa. Kronika. Przegląd piśmiennictwa. Bilanse bankowe. Statystyka.

Drukarnia Samorządowego Instytutu Wydawniczego, Warszawa, ul. Dobra Nr. 28.